

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niskih ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izvemši nekeje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošilj prujem:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13, —
četrt : 6, 50
mesec : 2, 20

V upravništvu, prujem:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10, —
četrt : 5, —
mesec : 1, 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 165.

V Ljubljani, v ponedeljek 22. julija 1901.

Letnik XXIX.

Občni zbor „Kat. tisk. društva“ v Mariboru.

Maribor, 18. julija 1901.

V ponedeljek dne 15. t. mes. imelo je »Katoliško tiskovno društvo v Mariboru« svoj redni XVI. občni zbor v prostorih »Katoliškega del. društva«. Lepo število marljivih udov — 54 namreč — se je bilo na njem zbralo, po večini duhovnikov, pa tudi nekaj lajkov je bilo opaziti. Le-ta občni zbor je bil za velevažno društvo posebnega pomena. Obhajala se je na njem ob enem tridesetletnica »Katol. tiskovnega društva«. Radi tega je bila udeležba tako lepa in častna, kakor že trideset let ne, kajti le prvi občni zbor dne 12. aprila 1871 je bil privabil toliko število udeležnikov.

Dnevni red zadnjega občnega zbora bil je sledeči:

Predsednik dr. Ivan Križanič, stolni dekan v Mariboru, pozdravi došle ude v ljubeznivih, ognjevitih besedah. Razloži naslov našega društva: Katoliško društvo je, kajti katoliška vera je neomahljiva podlaga, na kateri deluje; tiskovno društvo se nadalje imenuje, ker mu je poglobitni namen, z dobrim tiskom pospeševati časni in večni blagor slovenskega ljudstva, kar je v sedanjih časih neohodna potreba. Ako pa društvo modro deluje na katoliški podlagi, potem doseže smoter, ki ga nam izražajo krasne besede slovenskega gesla: Vse za vero, dom, cesarja! Vsakdanja skušnja nas uči, da kdor ostane zvest katoliški veri, ostane i zvest svojemu preljubemu narodu; nezvesti odpadniki so skoraj vselej povsem tudi neverniki, v veri smo pa zvesti i svojemu cesarju in mogočni avstrijski domovini, ki objema vse narode z enako ljubeznijo...

Društveni tajnik dr. Ant. Medved, profesor v Mariboru, poda potem glavno poročilo o društvenem delovanju. Opozori na tridesetletnico tiskovnega društva; v spomin prečita zapisnik prve seje, na kateri se je

ustanovilo naše društvo pred tridesetimi leti. Otvoril je bil isto pokojni grof Brandis, najodličnejši govornik je bil nepozabljeni Fr. Kosár; izmed takrat voljenega odbora, pod predsedstvom neutrudnega posl. Hermana, živita samo še dva uda: stolni župnik Fil. Jak. Bohine in kanonik dr. Jož. Pajek v Mariboru. Svojemu smotru je društvo vedno zvesto ostalo, z dobrim, zdravim tiskom se trudi širiti pravo omiko in prosveto med slovenskim ljudstvom. Njegovo glasilo je odlični »Slovenski Gospodar«, ki ima dandanes 4200 naročnikov ter močno vpliva na razvoj pred vsem spodnještajerskih Slovencev. Njegove zasluge za naše ljudstvo so brezdvomno obilne in velike. V svrhu izvanredno velikega razširjevanja jelo je društvo s 1. junijem letošnjega leta izdajati poljuden list »Naš dom«, ki ima zelo važen namen, od ljudstva odvracati slab in strupen tisek, ki se po »Štajercu« in »Rodoljubu« usiljuje med narod.

V dosego svojega namena si je ustanovilo »kat. tisk. društvo« tiskarno, ki nosi ime »Tiskarna sv. Cirila v Mariboru«, ter je preskrbljena z vsemi potrebnostmi za najboljši tisek, tako da lahko tekmuje s prvimi tiskarnami na Štajerskem. Najboljše spričevalo za njeno delavsko silo in zmožnost so dela, in sicer 17 po številu, katera je tiskarna samo v zadnjih 3 letih izdala. Med njimi zavzema najodličnejše mesto Slomškovih zbranih spisov šesti zvezek z naslovom: Pridige osnovane, ki so izšle v proslavo in spomin Slomškove stoletnice. Med drugimi deli je še posebej imenovati »Venec pobožnih molitev in cerkvenih peeni«, ki je med ljudstvom zelo razširjen; neprimerno uspešna je bila izdaja male, a zelo spretno sestavljene knjižice »Obljube presv. Srcu Jezusovemu«, ki je bila v treh natisih, v 12 tisoč izvodih tekom štirih tednov razprodana. Razun teh del izvršuje naša tiskarna različna tiskarska dela, redno se tiskajo v njej »Slov. Gospodar«, »Naš dom«, »Südsteir. Presse«, »Voditelj v bogoslovnih vedah«, Škofijski uradni list »Verordnungsblatt«, uradna

lista za okrajni glavarstvi v Brežicah in v Celju

Blagajnik dr. Martin Matek objavi in temeljito razjasni gmotno stanje tiskovnega društva. Tiskarna stoji jako ugodno, njeni dohodki so vsako leto večji; promet se je tako povzdignil, da je moralo društvo postaviti novega uradnika. Tudi društvene gmotne razmere so dobre; akoravno je število udov le pičlo, vendar drugi dohodki povzdigujejo društven blagostan.

Po le teh poročilih je sledila volitev novega odbora. Voljeni so bili odborniki: dr. Križanič, dr. Mlakar, dr. Glančnik, dr. Medved, dr. Pipuš, dr. Matek, Gomilšak, Strakl, Mart. Medved.

Po volitvi so izražali udje svoje želje glede društva, ter so stavili raznovrstne nasvete. Razprave bile so zelo živahne ter so pričale o velikem zanimanju za društvo, vdeležili so se jih dr. Jurtela, dr. Pipuš, dr. Matek, dr. Medved, dr. Rosina, Gomilšak in Hrastelj; predsednik pa je dajal na različna vprašanja točna in določna pojasnila. Z velikim zanimanjem in odkritosrčnim veseljem so mnogobrojni vdeležniki se ločili od zanimivega občnega zbora.

„Prometna zveza“.

Včeraj se je vršil v Čišnovarjevi gostilni v Kolodvorskih ulicah privaten shod, ki sicer ni bil preštevilčen, a so se na njem razpravljale zanimive stvari, zlasti za železničarje. Predsedoval je nadspr. g. Milavec, ki je dal besedo g. Beberiču z Dunaja.

G. Beberič je rojen Slovenec iz Radgone in sedaj v službi pri c. kr. drž. železnici na Dunaju. Bil je dolgo časa soc. dem., in ker je zelo zmožen v govoru in pismu, prišel je v organizaciji prometnih delavcev do vodivne uloge. S soc. dem. voditelji je bil v tesni zvezi, zato jih dobro pozna. Ravno to spoznanje ga je pa odvrnilo od soc. dem. stranke. Pristudila se mu je hinavščina, s katero voditelji med delavstvom širijo fraze, katerih sami ne izpolnjujejo, in kako izkoriščajo lahkoverne sodruge, ki so jim dobri le toliko časa, dokler jim plačujejo. Vedno

govore o društveni svobodi, a pri tem sovražijo in zatirajo vsako društvo, ki jim ni všeč. Zase hočejo povsod svobodo govora, a krščanske shode razganjajo in terorizirajo vsakega, ki drugače misli, nego oni.

Vsa neznačajnost soc. dem. voditeljev se je pokazala pri njih razmerju do liberalne stranke. Ko se je začelo soc. dem. gibanje, zbirali so delavstvo v znamenju boja proti kapitalizmu in liberalizmu. Zdaj pa so združeni z liberalci proti svojim kršč.-soc. stanovskim tovarišem. Prej so razganjali liberalne shode, zdaj pa se dajo od liberalnih judov komandirati. Beberič sam je vzel stvar resno. Verjel je v resnost socialističnega programa in se udeležil demonstracij proti liberalcem. Zaradi tega je izgubil s dvajsetimi tovariši službo. Ko je pa kot revež brez kruha stopil pred voditelje, so bili takoj mrzli in hladni do njega in ga niso hoteli več poznati. Udeležil se je slavnosti prvega maja, in s studom videl, da liberalni kapitalisti podpirajo te socialistične komedije. Beberič je bil takrat načelnik soc. dem. železničarske organizacije in izdajatelj njenega glasila »Eisenbahner«. Tu je videl, kako brezvestno delajo višji za svoj žep in zatirajo svoje tovariše. Snedli so kruh upravitelju lista Novačeku, ki je pošten človek, in so ga vrgli na cesto. Tudi Zavrtnik je moral s svojim »Delavcem« v Trst, da ni na Dunaju izpodrinil od polne sklade drugih delavskih grošev lačnih sodrugov. Pri podporah se ne ozirajo soc. dem. na potrebo, ampak le na politično mišljenje in brezsrčno prepuščajo bedi vsakega sodruga, ki ni všeč voditeljem.

To vse je Beberič izkusil sam na sebi, in zaradi tega je pustil to stranko in prestopil tja, kjer se goji krščanstvo in zvestoba do vladarja — postal je krščanski soc. in izdaja list »Oester-ung. Eisenbahner Zeitung«, kateri izhaja zdaj drugo leto in si je s svojim pametnim in vsestransko previdnim pisanjem utrdil stališče in zagotovil obstanek.

G. Beberič je pozival železničarje, naj popuste socialnodemokratično organizacijo,

LISTEK.

Med romanskimi narodi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice. Piše Jos. Lavtižar.

(Dalje.)

Kalvinu (1509—1564) se ne more odrekati, da je vneto in vstrajno oznanjeval svoje zmote; tako je n. pr. v Genevi vsak dan pridigoval, dobil ljudstvo popolno v svojo oblast in se vedel kot gospodar s povsem odločilno besedo. Prepovedal je veselice, ženske so morale nositi priprosto obleko brez lišpa, denar se ni smel izposojevati na obresti, očitni grešniki so morali delati očitno pokoro, kdor se pa ni hotel klanjati strogim zapovedim, je bil kaznovan z zaporom ali pregnanstvom. Bogoslovje je prikrojil po svojem temperamentu ter do skrajne meje nestrpljiv s silo razširjeval krivoverstvo.

Nekaj groznega in hujši od turškega fatalizma je njegov nauk o absolutni predestinaciji, ki jemlje človeku vso prostost, ker je itak zveličan ali zavržen, naj živi kakor hoče.

Največjo zaslugo, da se je kljub hudemu preganjanju mnogo zmotenih povrnilo v katoliško cerkev, ima goreči Savojec, ge-

neviški škof sv. Frančišek Salezij († 1622), ki je bil glede svojega ljubeznivega značaja popolnoma nasproten krutemu Kalvinu.

Blagi Salezij prehodi vso škofijo, pridobi tisoče in tisoče kalvincev pravi veri, ustanovi semenišča za mlade duhovnike in pošilja zapuščenim vernikom dobre dušne pastirje. Vse pa dela s prijazno besedo, da so se tudi heretiki, dobro pomneč Kalvinovo silovitost, čudili Frančiškovi krotkosti.

Škoda znamenite katedrale St. Pierre, ki ima najvišjo in najlepšo lego v Genevi, a je že od 16. stoletja v posesti drugovercev. Rad bi jo bil ogledal, toda iskajoč na vseh straneh vhoda, pritiskam zastoj kljuko na zaklenjenih vratih, dasi je bila nedelja. Kakošno bogoslužje je to, vprašam, da imate zaprto svojo molilnico celo ob takih dnevih?

V katoliški cerkvi Sacré Coeur (ulice Boulevard de Plainpalais) pa dobim precej ljudstva, ki se je vedlo prav vzgledno. Dostaviti imam opazko, da se vidi v krajih, kjer so katoliki v manjšini, več pristrčne pobožnosti nego tam, kjer so v večini. Vzroka ni treba iskati daleč; povedan je s tremi besedami: quod rarum-carum. Česar imaš v obilnosti, ne ceniš toliko kakor tisto, kar

je bolj redko. Vsaj zdi se mi tako in morebiti me ne moti sodba. O tej cerkvi omenjam, da ima s stebri podprt raven strop ter je podobna velikemu salonu. Prvotno je bila last prostozidarjev, ki so imeli v njej svoja shajališča, pozneje so jo posedovali starokatoliki, in slednjič je prišla po nakupu v sedanje roke.

Pravijo, da je Genéva glede naravne lepote brez tekmece. Mogoče, ali pa tudi ne, ker imajo vsake oči svojega slikarja, ali kakor je rekel tisti, ki še ni bil prav trden v latinščini: de gustibus non est disputandum. Lepota je namreč pojim, ki se razlaga na mnogo strani; imamo sicer definicije o njej, toda popolno dovršene menda nobene.

Ob jugu stoječe savojske gore, ki se kopičijo v vertikalnih plasteh ena nad drugo, dajejo okolici značilno podobo. In jezero Lac Léman s svojo 80 klm. dolgo in 14 klm. široko površino je tudi nekaj posebnega.

Najlepši prostor, na katerem se kaže mesto v vsem krasu, se mi zdi Pont du Montblanc, to je most, ki sega v dvajsetih obokih z enega brega na drugo stran. Pod njim se izliva brzi Rodan iz jezera, šumeč v mogočnem toku med starim in novim mestom naprej proti francoskemu

ozemlju. Z mostu se odpira čaroben pogled na sinje vrhove, izmed katerih moli glavar Alp, velikan Montblanc, svojo belo glavo 4810 metrov visoko.

Ko si prišel na desni breg, stojiš kmalu na onem osodnem kraju, kjer je stegnil Luccheni grozovito roko po naši blagi cesarici Elizabeti ter jej zadal z bodalom smrtno rano v srce 10. sept. 1898. Da vidim ječo, v kateri se pokori morilec, stopim čez most nazaj in krenem mimo ruske cerkve naravnost proti tisti skrbno zavarovani hiši, ki dobiva svetlobo le od zgoraj doli. Tu je Lucchenijevo dosmrtno bivanje. Ali bi ne bilo bolje, takega hudodelnika precej poslati na uni svet? Nedorčnost mora umreti, zločinec pa živi!

Mesto je pravcat »rendez-vous« vseh narodnosti. Ker biva v njem veliko bogatih inozemcev ter dohaja leto in dan mnogo ptujcev, dobiš razvedrila kolikor hočeš. Ako bi Kalvin vstal od smrti, bi videl v današnji Genévi ravno nasprotje temu, kar je on zahteval. Prepovedal je vse šume zabave, kaj pa sedaj? Nikjer nisem videl toliko godal in pihal, kakor tukaj. Po ulicah te srečujejo muzikanti vsake vrste, ki prenašajo svoje glasbeno orodje iz gostilne v gostilno, in ako sedi v restavraciji ali kavarni dalj časa, sliši toliko godbe, da je imaš preveč.

katera vzdržuje na površju samo judovske voditelje, a železničarjem ne koristi nič, in naj vstopijo v strokovno »Prometno zvezo« (Verkehrsbund), katera je osnovana na krščanski in patrijotični podlagi in hoče združiti vse železničarje in druge prometne uslužbence v mogočno stanovsko zvezo. Prvo ustanovno zborovanje so sicer soc. demokratje zlobno razbili, a v kljub njihovem nasprotovanju se je ta zveza ustanovila in se razširja po celi državi.

Namen »Prometne zveze« je, združiti v organizirano celoto vse železničarje, da bodo kot urejen in zložen organizem stopili pred predstojnike in pred državni zbor s pametnimi predlogi za izboljšanje svojih razmer. Ne, kakor socialni demokratje, ki vse zahtevajo, a ničesar ne dosežejo, ampak trezno in premišljeno se mora nastopati, in uspeh je gotov.

Železniški minister Wittek je tej organizaciji jako naklonjen. Rekel je, da naj pridejo železničarji složno predenj s predlogi, katere je mogoče vsprejeti, in je obljubil, da jih bo podpiral. Sprejel je z več višjimi uradniki tudi častno članstvo pri raznih krščanskosocialnih železničarskih društvih, in zato je upati, da se na poti krščankosocialne organizacije na višjem mestu dosežejo ugodni uspehi zlasti za nižje slabo plačane železničarje.

»Prometna zveza« je bila že na tem, da izvrši veliko akcijo, da bi bili tudi pri južni železnici uslužbenci stalno nastavljeni, kar bi bilo velike važnosti zanje in za njih rodbine. A soc. demokratje so z lažnivo protiahtitacijo preprečili to akcijo. Vendar, ko se naša organizacija okrepi, bo to akcijo v velikem slogu izvršila. Že letos se pripravlja velik shod na Dunaju, h kateremu naj pošljejo železničarji iz cele države svoje zastopnike. Sklepi tega zborovanja se bodo predložili vladi in državnim zbornicam.

Izvajanja g. Beberiča so bila jako zanimiva in stvarna. Mi želimo tudi železničarjem, da se združijo v stanovsko strokovno organizacijo, ki bi obsegala vso državo in skrbela v prvi vrsti za njih stanovske potrebe. Saj so razmere na železnici res čudne. Na Gorenjskem na primer pri prvi sekciji za vzdrževanje železnice so možje, ki služijo po 18—28 let, in imajo na dan plače 80 kr., a v kljub pritožbam se jim žalostno stanje ne izboljša. Pri južni železnici so nestalno nastavljeni uslužbenci v najžalostnejšem položaju; ob boleznih, ko so najbolj potrebni, so brez pomoči.

Podružnica velike »Prometne zveze« v Ljubljani bi mogla v teh razmerah mnogo pomagati. Z veseljem smo opazili, da se jih je takoj nekaj vpisalo. Tudi strokovni list »Oesterr. ungar. Eisenbahner - Zeitung« železničarjem toplo priporoča.

Komaj odide ena glasbena družba, že prihaja druga, tretja itd. Običajni krožnik, kamor se pobira plača, gre vedno okoli in tako se iznebiš na lahek način precej drobiža. Mene so najbolj zanimali novodobni trubadurji — večinoma ljudske pevke — ki si s svojim res lepim glasom, spremljanjem po violini ali gitari, služijo vsakdanjega kruha.

Česar pa tukaj in sploh v Švici ni najti, to so vagabundi ali barabe. Znano je sicer, da se v švicarski zvezni ljudovladi nahaja dovolj nevarnih elementov — kolikokrat se čita, da ima ta ali ona zarota ravno tu svoje agente — toda ti delujejo na skrivnem, a po zunanje znajo nastopati elegantno. Slabo obledenega človeka boš težko dobil, kajti ljudstvo drži tako samo na se, da se vsak sramuje razcapan okoli hoditi. Poleg tega pa tudi policija hitro poseže vmes, ako se pokaže kak zanemarjenec na cesti. Tudi prosijastvo je strogo prepovedano, država namreč noče, da bi se kazali njeni podložni pred svetom kot reveži. Te naredbe razlagamo iz tega, ker ima Švica velik dobiček od ptujcev, ki hodijo ogledovat njene naravne lepote. Zato je storila za njihovo komoditeto toliko kakor nobena druga dežela, in da bi nesli popotniki dober vtis s seboj, skrbi tudi zato, da jih nihče ne nadleguje. (Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. julija.

Volitvena preosnova za štajerski deželni zbor

v plenumu deželnega zbora se ni rešena, vendar pa bržkone prodre na način, kakor ga je odobril v petkovi seji ustavni odsek. Sklenilo se je v glavnem sledeče: Določbe glede veleposeststva ostanejo nepremenjene, skupina ima i v bodoče 12 mandatov. Število virilistov se pomnoži za jeden glas, ker bo v bodoče virilist poleg obeh knezoškofov in rektorja graškega vsučilišča tudi vsakokratni rektor graške tehnike. Mesto Gradec naj bi bilo v bodoče zastopano po šestih mestih dosedaj po štirih poslancih. Propadel pa je pri glasovanju predlog nemških konservativcev, naj se izločijo industr. kraji iz kmečkih občin, ob jednom pa tudi predlog, naj se pomnoži število kmečkih zastopnikov. Poslednji predlog, pomnožitev kmečkih mandatov za tri, je stavil namreč posl. Posch, ker je bil z ozirom na pomnožitev mandatov graškega mesta do tega popolno opravičen. Večina seveda o tem ni hotela nič slišati ter je naglašala, da se kmečka skupina itak okoristi z vsemi štirimi mandati, kolikor so jih določili za novo četrto skupino. Predlog deželnega odbora, naj bi dobila nova skupina sedem poslancev, je večina iz lahkoumljivih razlogov odklonila. Po tem novem računu bi štel štajerski deželni zbor 70 mesto dosedaj 63 poslancev, in sicer: 4 viriliste, 12 veleposestnikov, 6 zastopnikov trgovinskih in obrtnih zbornic, 21 zastopnikov mest in trgov, mej temi 6 za Gradec, 23 poslancev iz kmečke skupine in 4 iz nove četrte skupine. Ker je zelo dvomljivo, da bi pripadali vsi mandati te nove skupine kmečkemu prebivalstvu, posebno še, ker volijo po najnovejšem predlogu v tej skupini samo dosežani nevolivci in torej kmetje davkoplačevalci tu ne bodo prišli v poštev, bodo kmetje v novem deželnem zboru najslabeje zastopani. — Ustavni odbor je poveril konečno sostavo poročila o novem volivnem redu ožjemu odboru, ki predloži svoje delo že v sredini ali četrtkovi seji deželnega zbora. — Konservativni poslanci so torej v odseku propadli s svojimi predlogi glede izločitve industrijskih krajev iz kmečkih občin, pomnožitve mandatov v kmečki skupini in zmanjšanja števila veleposestnikov. Priglasili so vsled tega predlog manjšine.

Deželni zbori

so z malo izjemo minuli teden zaključili zasedanje. Sedaj zboruje le še štajerski, goriški, šleski in bukovinski deželni zbor, poslednja dva in morda tudi goriški pa zaključijo delo že z jutrišnjim dnevom. Nižjeavstrijski deželni zbor je imel v soboto svojo zadnjo sejo, s katero se je objednem zaključilo tudi zasedanje. Štajerski deželni zbor bo menda zboroval še ves tekoči teden. V prihodnjih dneh izidejo vladne naredbe glede razpisov novih volitev. Volitve za deželni zbor gališki so že razpisane in se vrše v prvi polovici septembra.

Priznanje kršč. socijalcem.

Dunajska židinja v svoji včerajšnji številki z vidno ogorčenostjo prijavlja naslednjo vest: Namestnik pri krščanskih socijalcih. Po sklepu deželno-zborskega zasedanja je povabil deželni maršal Gudenus vse deželne poselce k malemu obedu, h kateremu je došel tudi namestnik grof Kielmansegg. Posl. dr. Pattai je napil deželnemu maršalu, princ Al. Liechtenstein pa namestniku, ki podpira na vseh poljih gospodarsko in kulturno življenje na Nižjeavstrijskem. Grof Kielmansegg je v svojem odgovoru pohvalno omenjal izredne delavnosti sedanjega deželnega odbora in mu nazdravil. V ime deželnih odbornikov se je zahvalil posl. Richter. — Te Kielmansegove besede, polne priznanja za kršč. socijalni deželni odbor so žide okoli »N. Fr. Presse« neizmerno zbodle. Priobčuje jih ta vsled tega brez vsakega komentara.

Carinsko tarifne razprave.

Pred nedavnim je »Pester Lloyd« odločno zavrnil izjavo nekega lista, da se sedaj v najkrajšem času prične s pripravi za glavne obravnave o carinsko-trgovskih pogodbah mej obema državama polovicama ter zunanjimi državami. Sedaj odgovarja izvajanjem tega lista »Fremdenblatt«, ki piše:

Vprašanje o avtonomnem carinskem tarifu, o katerem se morata dogovoriti vladi pred pričetkom glavnih razprav o novih trg. pog., stopa vedno bolj v ospredje. Koncem t. m. se vrši že skupna seja avstrijskih in ogerških delegatov, ki bo pripravljala gradivo za meritorne konference in določila načrt za nadaljnje delo. — Kakor se vidi, vladni krogi tekom poletja ne bodo v zadregi z delom, s katerim se že obširno pečajo v drugih državah.

Potovanje našega cesarja v Italijo?

Nekaj skoro nemogočega se kuje v italijanskih diplomatskih krogih, namreč nič manjega nego to, da bi se pridobilo Nj. Vel. cesarja Fran Josipa I. za obisk — Italije. In sicer naj bi prišel naš cesar v Benetke, Florenco, ali pa celo v — Rim. Ta obisk pa bi želel vrniti potem ital. kralj našemu cesarju. — Da se skuša od strani oficijelne Italije približanje k Avstriji, je nekako umevno, ali popolnoma neumevno, da celo predrzno pa je le misliti na to, da bi se podal naš cesar v deželo anarhistov. Ali ne vedo v Rimu, da je bil morilec naše cesarice v Genovi Italijan? — Ali ne vedo, da je bilo celo pri navzočnosti cesarja v Gorici lansko leto vse — v železju in stražah — pa naj bi mislili na obisk cesarja v Italiji, kjer je vsak deseti človek rojen anarhist? Ako so Italijani umorili svojega lastnega dobrega kralja — kdo naj si upa v tako deželo? To so stvari, katere treba javno naglašati. Ofic. Italija naj svoje ljudstvo najprej osreči, potem naj goji take načrte.

Francoski kongregacijski zakon

vedno bolj razburja framasonske in liberalne kroge. Korifeje, ki so skovale omenjeni zakon, sedaj prav za prav še same ne vedo, kako naj se uporabljajo stroge določbe proti cerkvenim kongregacijam. Posebno hudo je te sovražnike krščanstva zadela izjava nekaterih redov in pa pojasnilo iz Vatikana. Sedaj izjavljajo, da se državno priznanje ne podeli sploh nobeni kongregaciji, ki se peča s poukom in vzgojo mladine, ker hočejo pouk poddržati na celi črti. Dobro procvitajočih se redovnih šol se framasoni boje. Že vedo zakaj, pa tudi katoličani so o tem dobro poučeni. Razložka mej jezuiti, asumpcionisti, dominikani in sorodnimi redovi nočejo poznati nobenega. To izjavljajo radi tega, ker so dominikani sklenili zaprositi avtorizacije. Vlada menda ni povsem tega mnenja in se neki ne bo na vsi črti ozirala na želje radikalne struje. No, posebno verjetno to ni, ker je ravno načrt zakona izšel iz vladnih krogov, katerim je tudi katoliško šolstvo trn v peti.

Dopisi.

Iz Krke, 21. julija. V četrtek 18. julija smo imeli pri nas volitev župana. Izvoljen je bil zopet, in sicer soglasno, prejšnji župan, izvrsten mož katoliško-narodne stranke Janez Zupanc. Le čudno, da se je vmes vtikalo par liberalcev, če jih smem sploh tako imenovati.

Vi pa, gospod župan, nam nikar ne zamerite, ker nismo prej odgovarjali na vse laži in obrekovanja, katera je trosil med svet »Slov. Narod«; čakali smo ravno tega dneva. Ravno ta zopetna soglasna izvolitev Vam je najboljši dokaz, da Vas vse ljubi in spoštuje; postopajte tudi zanaprej tako odločno, kakor dosedaj, in nikar se ne zmenite za kake laži od strani liberalnih revčkov.

Da bi se naši liberalci nekoliko oprali, so se zadnjič pritožili, češ: volitev je bila nepostavna, in sicer zato, ker ni bilo javno nabito, kedaj da se vrši volitev. To jim ni bilo zadosti, da se je javno oklicalo in razglasilo. Zares, kdo bi se ne čutil modrosti naših liberalcev! Okoli 15 se jih je podpisalo, da niso vedeli, kedaj se vrše volitve, in vendar so bili navzoči in so volili. Smešno!

Dobro je vsaj to, da naši liberalci sami pripoznajo, da jim je tu na Krki odzvonilo. Neki kapital-liberalček je tisti dan po volitvah, kakor sem slišal, sam rekel: »Saj naša reč tako nič ni, samo nek fantiček Borštnikov Janez ima strašno veselje nad to liberalno komedijo, mi mu pa malo pomagamo.« Ob enem je pa tudi tožil, češ: »Jaka, Jaka (to je gospod kaplan), ta nam vse pokazi, ko bi le tega ne bilo; kar mi s

toliko težavo priborimo in za kar toliko nočij žrtvujemo, nam on v par urah vse pokvari; zakaj ga vendar vsak poslušaj!»

Sedaj pa moram naše liberalce tudi malo pohvaliti; čast, komur čast. Tako hudobni res niso, celo pobožni so, skoro večina je ob nedeljah še celo pri krščanskem nauku, nekateri hodijo še celo ob delavnikih k sveti maši skoro vsak dan. Bog jih zastopi! Upajmo in potrpiamo, morebiti res ne mislijo drugzega, kakor da bi jih imeli ljudje za bolj učene, olikane, napredne in narodne. No, pa so tudi v resnici, sedaj so si celo biciklje napravili. Pač bi bilo boljše, ko bi bili s tem denarjem plačali »čelade za požarno brambo«, katere so na »pufe« vzeli.

Če sem jih ravnokar pohvalil, jih moram sedaj zopet grajati, ker imajo to slabo lastnost, da hočejo vse »komandirati« v cerkvi, župnišču, v šoli itd. Zadnjič so strašno zamerili gospodu kaplanu, ker je pol ure prepozno prišel v šolo; toliko je namreč zamudil šolskega poduka, ker poduk za sveto obhajilo ne spada sem; tu uči slobodno kedar hoče.

Toda vprašam vas, liberalci, ali vam res ni znano, da je gospod kaplan večinoma le v šoli, saj ste mu ravno pred nosom? Če se pelje kam s svojim konjičem, ga precej vidite, a da ima do 22 ur šole na teden, to vam ni znano, ob torkih in petkih po šest ur na dan, druge dneve po tri ure. Zjutraj za prvo sveto obhajilo eno in pol ure, potem dve uri šolskega poduka, popoldne dve uri šolskega poduka, potem eno in pol ure za prvo sveto spoved; zakaj ne poveste tudi tega v »Slov. Narodu«. Kaj bi še le rekli, ko bi gospod kaplan do 8. ali 9. uré spal, kakor Borštnikov Jožek, ki je naš najhujši liberallec in katerega nadporočnikov »bursche« in njegov kužek iz postelje vlečeta, kakor sem slišal. Tako delajo tisti, ki hočejo g. kaplana komandirati!

H koncu pa še nekaj resnega. Ko se je bližala volitev, je hodil okrog, zlasti po noči naš poštar Fortunat Tihle, in bodril ljudi, češ: »Sedaj stopite na noge in se rešite klerikalcev!« Tega moža bi jaz rad enkrat nekaj očitno poprašal. Gospod Tihle, povejte nam, ali vam vaša služba dovoljuje, vmešavati se v politiko tako, da s tem zanemarjate svojo službo? Ali ni res? Kje ste bili 12. in 13. decembra?

Ali je tako ravnanje postavno? In kako ste pred volitvami delili liberalne katekizme in agitirali! In to še cele v uradu, ko je strogo prepovedano! Ali se še spominjate, kaj ste rekli možu, ko je prišel po svojih opravilih na pošto? Mi mu ne maramo jemati službe, vendar bi pa želeli, da bi mu dotična oblast kaj tacega strogo prepovedala.

Ker se zaletava »Slov. Narod« tudi v našo mnogoštevilno Marijino družbo, naj pojasnim, da je, kakor se govori, glavni dopisnik tudi eden, ki je bil izbačen iz Marijine družbe že poprej radi nekega sedaj očitnega dejanja in še sedaj tako živi, da ni za Marijino družbo, za liberalno družbo je pa ravno kot nalašč. S tem je dosti povedano. Iz tistih virov torej zajema »Slovenski Narod« svoje dopise. Kaj ne, »inteligenca«? Dober tek!

Glasba pri sestanku v Zatičini.

Ob 1/10. uri je bila slovesna sv. maša; udeleženci so bili vsi v klopeh prezbiterija in v ladiji in bilo je navzočih mnogo vernikov iz domačega župnije in odličnih gostov iz Trebnjega, Višnjegore in drugih krajev. Orglje zadone s klasičnim preludijem, le škoda, da je imel P. Meinrad tako slabe orglje na razpolago. Biser vseh produkcij je bil gregorijanski koral, ki so ga izvajali oo. cistercijani sami. Peli so gladko, s finim elastičnim glasom. pravim povdarkom, krasno čitali besedilo. Prišli smo poslušat koral in ga čuli v vsi njegovi krasoti. Pri Mittererjevi maši so pomagali g. nadučitelj Kovač, g. Hladnik, čč. gg. Švigelj in Juvanc, Pucihar in še trije drugi.

Zbor je bil krepak; saj ga je pa tudi treba v tej cerkvi, ki je največja na Kranjskem. Vodil je mašo č. P. subprijor Gabrijel z mojstersko roko. Credo je bil dvoglasen, a v muzikalni vrednosti visoko presega čveteroglasno mašo. Izvajalo se je vse pazno, korektno v veliko spodbudo udeležencev. Po koralnem ofertoriju so pridjali

še „Justus ut palma“, dvoglasno od P. U. Kornmüllerja, nežna skladba, polna prave lepote. Udeleženci so se prepričali, kako lepe so dvoglasne skladbe, da popolnoma zadovoljijo poslušalca, vendar ne tirjajo toliko truda, nego četveroglasne; vsak glas se giblje prosto in na široko. Priporočati so našim zborom take skladbe, katerih je obilo na razpolago. — Ne morem zamočati responsorijev, ki se pojo ondi jako kratko, vendar dostojno. Kako se včasih vledejo po naših korih!

Po sv. maši so se čuli glasovi: Ah liturgija, liturgija! Kako je lepa; škoda, da se ji pri nas pripisuje tako malo važnosti. Le ta slovesna maša je bila najboljša pridiga za vse udeležence. Saj, če je srce vneto za Boga, kaj treba družega? In katol. liturgija bolj vpliva na srce, nego katera druga stvar.

Ob 3 popoldne so bile pete večernice, koral z orgljami. Zopet smo morali občudovati pobožno petje in točno, diskretno spremljevanje z orgljami. Pri Magnificat je bila vsaka druga kitica četveroglasna, in to je dalo spremen in mikavnost. Koncem večernic so pevali očetje Hallerjev dvoglasen »Salve Regina« tako lepo, tako pobožno, da so človeku stopile solze v oči. Tedaj so izpostavili sv. R. Telo in nastopili so v cerkvi pod kupolo razni zbori, ter prednašali vže naznanjene speve; najprej Št. Rupertski zbor, broječ osem glasov, pevovodja g. Cimerman. Zbor ima jako lepe soprane, je prav dobro priučil vse točke in pridejal še Foersterjev graduale »Constitut«, v katerem je naredil poseben vtis Alleluja. Pevci naj bolj oestro izgovarjajo sičnike, kakor so čuli oo. cistercijane, večkrat zastanejo med zobmi.

Zbor Št. Vidski pri Zatičini, osem glasov, pevovodja g. M. Vurnik. Izvajal je lepi Kyrie iz W. Stove maše XI. toni, najlepša točka celega vsporeda, in še tri druge speve. Pevovodja diriguje prav lepo, točno; zbor poje nežno, in pozna se, da je zelo izvežban, zlasti v dinamiki.

Zbor iz Ribnice je štel petnajst glasov, pevovodja g. M. Holmar, ima izborne soprane, zlasti solistinja je temeljito izobražena pevka, ki ima čist, poln glas, lep nastavek; žalibog je Hladnikov »Ave Maria« cerkve nedostojna skladba in tudi v muzikalnem pogledu nima nobene veljave. Na stotine boljših skladb za tako dobre pevke! Aublingerjev »Jubilate« je sklenil vsopred; veličastna težka skladba, ki se je izvajala še precej dobro.

Pred blagoslovom so vsi zbori in vsi vdeleženci peli koralni Tantum ergo enoglasno, ki je menda naredil najboljši vtis. Po blagoslovu Laudate Dominum zopet vsi.

Lepo je bilo videti med pevci priproste mladeniče in dekleta sigurno pevati iz not, prepričali smo se, da se dá povsodi na deželi ustvariti lep zbor, samo moža treba za to. Kako potrebna je pač orgljarska šola in kako prav je, da jo je zasnovalo Cecilijansko društvo. Naj ne bo žal cerkv. predstojnikom, da morajo prispevati zanj. Zbori so peli, kar so sami predlagali in tu je opomniti, da v izbiri niso bili povse srečni. Premalo jim je znana cerkveno-glasbena literatura; zategadelj prinašaj »Glasbenik« oceno skladb, ki so primerne našim razmeram. To delajo tudi drugi glasbeni listi. Kar so peli oo. cistercijani, je izbrano blago in enake skladbe bi privoščili vrlim zborom, ki se tolikanj trudijo za sveto stvar. Veseli smo bili, videti, kako krepke veje so zrastle iz debla »Cecilij. društva« in g. Foerster je moral biti najbolj vzradoščen, ko je videl plod svojega dolgoletnega delovanja. Slava vrlim trem pevskim zborom!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. julija.

XVI. redna velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda dne 8. avg. v Mariboru utegne letos postati prava narodna slavnost. Pripravljavni lokalni odbor v Mariboru je že pridno na delu, da pripravi slovenskim gostom prijetno bivanje v Mariboru. Vabilo na skupščino smo priobčili v sobotni številki, danes le še enkrat opozarjamo, da bode odhod iz Ljubljane dne 8. avgusta z osebnim vlakom ob 5. uri 20 min.

zjutraj, odhod iz Maribora proti Ljubljani pa z osebnim vlakom ob 7. uri 24 min. zvečer.

Nevarno obolel je pred. g. Mihael Klemenčič, mestni župnik v Črnomlju, ter se priporoča vsem gg. sobratom, posebno sošolcem in prijateljem v molitev!

Novo katol. polit. društvo se je ustanovilo za sodni okraj vrhniški. Sedež bode društvo imelo na Vrhniku. Pravila so že izročena vladi v potrjenje.

»Soščino« javkanje. Zadnja »Soča« je prinesla o razmerah v Furlaniji značilno notico, katero ponatiskujemo. Liberalna »Soča« tako le javka: »Klerikalizem v Furlaniji živi, cvete, raste tako krepko, da je že danes laškim liberalcem jako nevaren. — Resnica je, da so liberalci popolnoma zanemarili ljudstvo duševno in gmotno. Furlani stoje v omiki daleč za našim ljudstvom; pri nas ljudstvo silno veliko čita, je več prav cenih časopisov za prosti narod, a Furlani imajo le v novejšem času jeden, in še ta je klerikalen. Liberalci imajo svoje dnevnike in večje liste, ki ne pridejo ljudstvu v roke. V gospodarskem oziru so enako zapuščeni. — Klerikalci so znali okoristiti si ta položaj, prirejajo shode, širijo svoje cene liste, ustanavljajo »Rajfaiznovke« in druge zadrage, a v Gorici imajo celo svojo banko. — Še par let takega tihega razvoja, pa bodo za dolgo vrsto let gospodarji položaja v Furlaniji, toliko bolj, ker so liberalci tudi učiteljstvo potisnili v klerikalni tabor; izjeme so bolj redke. — Da v drž. zbor ni zmagal Zanetti, se imajo liberalci zahvaliti pred vsem dejstvu, da je bila klerikalna stranka razcepljena v dva naravnost sovražna tabora, tako sovražna, da je jedna stranka raje neposredno podpirala izvolitev Antonellija nego da bi bil izvoljen Zanetti. Prvotne volitve so nam neoporečen dokaz. Da so bili klerikalci jedini, bi Antonelli ne bil izvoljen, dasi je bil proti klerikalcem najboljši kandidat. Ob volitvah v dež. zbor pa bodo klerikalci jedini, kajti imeli bodo na razpolago več kandidatov, da bo lahko vstreženo vsem. Kakor stvari danes stoje, upajo klerikalci na gotovo zmago v kmečkih občinah; 13 slovenskih glasov ne bodo niti potrebovali, dovolj bo, ako le doma ostanejo. Pa tudi mestno skupino Gradišče-Kormin upajo odvzeti liberalcem, seveda ne pod čisto klerikalno zastavo. — Mi temu javkanju pristavljamo le: Ljudstvu se odpirajo oči!

Vzajemna zavarovalnica. V Idriji agitira neki trgovec s tem za »Slavijo«, da pripoveduje, da je ministerstvo »Vzajemno zavarovalnico« ustavilo. To nesramno laž priobčimo, da bo občinstvo zvedelo, s kakimi sredstvi da nastopajo nasprotniki tega obkorišnega domačega zavoda.

Veselica kršč.-soc. delavstva v Vevčah se je vršila včeraj na vrtu »Društvenega Doma« na Slapah. Kljub prejšnjemu dežju se je zbralo na vrtu nad 600 oseb. Vse je radovedno pričakovalo prvega nastopa novoustanovljenega delavskega pevskega zbora, a takoj prvapsem, katero je zapel zbor, je pokazala, da ima zbor izborne pevske moči, ki bodo z vztrajnostjo in pridnostjo z lepim petjem razširjale delavsko čast. Čast vrlim pevcem in pevovodja č. g. M. Riharju je donela iz vrst poslušalcev. Poleg pevcev pa so se odlikovali tudi vsi igralci, ki so predstavljali burko »Kmet Herod«. Ob dobrem igranju je umevno, da občinstvo skoro ni prišlo iz smeja. Bilo je pač mnogo truda za igralce, da so se tako gladko naučili precej obširno igro, zato pa imajo zabeležiti lep uspeh in jim je gotova hvaležnost občinstva. V imenu »Slov. kršč.-soc. zveze« je pozdravil novi pevski zbor in mnogobrojno občinstvo tovariš Iv. Štefe, ki je povedal, zakaj se delavstvo obrača proč od soc.-dem. in se z zaupanjem oklepa križa in naukov Tistega, ki je nesebično storil za ljudstvo toliko, kar nobenemu soc. dem., in naj se ga zavije v dijete sarnih desetakov, ni mogoče storiti. Po deklamaciji tovariša J. Černeta so se pokazale na lepo prirejenem odru žive slike: »Zmaga križa«, kar je na vse navzočne napravilo globok utis. Poleg velikega moralnega dobička ima z včerajšnjo veselico »Katol. slov. delavsko podporno društvo« vevškega delavstva zabeležiti tudi znaten materialen uspeh. Tako se je ta veselica vsestransko povoljno izvršila. Na velikem včerajšnjem vspehu prav iskreno čestitamo prirediteljem veselice, ki

so požrtevalno sodelovali, in vevškemu delavstvu, ki je včeraj zopet pokazalo, v čigavem taboru je.

Imenovan je gozdni inspekcijski komisar prvega razreda g. Otokar Bouček v Radovljici gozdnim nadkomisarjem.

Glasbena Matica zaključila je šolsko leto 1900/1901 s posebno lepimi uspehi svojih gojencev v šolskih izpitih dne 8., 9. in 10. julija v veliki, javni produkciji, v četrtek, dne 11. julija. Izpiti vršili so se v Glasbeni Matici, produkcija pa v veliki, natlačeno polni dvorani »Mestnega doma«. Ker je »Glasbena Matica« strogo kulturne zavod, ki ima namen in nalogo širiti glasbeno nabrazbo med Slovenci, je njena največja pozornost in skrb obrnjena na društveno glasbeno šolo. Predmete, ki so se letos poučevali, je obiskovalo veliko število učencev in sicer je štela šola 159 gojencev za klavir, 36 učencev za gosli, 23 za solopetje, 9 gojencev za pouk v harmoniji I. oddelka, 6 pa v harmoniji II. oddelka in v kontrapunktu. V treh oddelkih obiskovalo je 81 učencev pouk v splošni glasbeni teoriji; pouku v petji, v dveh oddelkih šolskega zbora pristostovalo je 89 sopranov in altov, ter 48 tenorjev in 55 basov, tedaj je štel šolski moški zbor 103 gojence, celotni šolski mešan zbor pa skupaj 192 gojencev in gojenk. V tem velečastnem številu izvajal je letos prvič samostojno nastopajoč ta veliki zbor mladega naraščaja Mozartov »Requiem« v koncertu na korist Prešernovemu spomeniku meseca decembra. Ker so nekateri učenci obiskovali po dva, deloma po tri predmete, znašalo je faktično število gojencev »Glasbene Matice« v preteklem šolskem letu 265 rednih in 192 izrednih, skupaj torej ogromno število 457 učencev. Šolski izpiti so dokazali, da se z vso strogo umetniško resnostjo v šoli deluje in da gojenci lepe, deloma izvrstne vspehe dosežejo. Samo ob sebi je umevno, da je napredek tim večji, čim večja sta talent in marljivost gojenca. V tem oziru moglo bi se mnogo učencev s posebno pohvalo omenjati. Pri javni produkciji, dne 11. t. m. so se posebno odlikovali: v solopetji gojenke: Erna Povše, Olga pl. Plautz, Julija Ferjančič, Mira Dev, Ivanka Peršl, Minka Moos in g. Pollašek; v klavirji gospodične: Hilda Schinzi, Pavla Rozman, Ema, Avgusta in Marija Nolli, Vida Prelesnik, Ana Kilar, g. Rudolf Reich in druge; v izvrstni igri na gosli pa se je odlikoval g. Milan Lenarčič. Priznana je, kolike zasluge ima »Glasbena Matica« za kulturni napredek med Slovenci. Kot društvo, ki izdaje muzikalije, deluje že 29 let, (letos izda članom slovensko izvirno opero »Gorenjski slavček«) 19 let vzdržuje če prav z velikimi žrtvami glasbeno šolo, ki vedno bolj umetniški uspeva, in priznana popolne vspehe dosegla je s svojimi koncerti, katerih doba šteje letos že 10. leto. Glasbeno šolo, podružnico v Novem mestu je obiskovalo letos 37 učencev. Moralni in faktični kulturni uspehi društveni so izredno lepi, gmotna stran pa je žalostna, ker se je društvo z nakupom hiše in postavljanjem nove globoko v dolgove zakopalo. Velikega in združenega napora vseh glasbo in petje ljubečih Slovencev treba bo, da si v tem oziru društvo počasi opomore. Kulturno delovanje društva je vsestranske podpore vredno.

Maturo na novomeški gimnaziji je delalo 17 osmošolcev, od katerih so trije dobili odliko in sicer Anton Detela iz Ljubljane, Franc Kralj iz Kroke in Jožef Wolf iz Luckenbacha na Pruskem. Naslednjih osem dijakov je zrelostno skušnjo prestalo z ugodnim uspehom: Franc Böhm iz Pilstinga na Bavarskem, Jožef Cerk iz Cerkovske vasi pri Logatcu, J. Hauptmann iz Gornjega Dupleka na Štajerskem, Martin Kostelec iz Drašič pri Metliki, Ignac Malnerič iz Črnomlja, Rudolf Podkrajšek iz Spodnje Šiške, Jožef Prešeren iz Smolene vasi pri Novem mestu in Franc Stopar iz Novega Mesta. Skušnjo bode ponavljalo pet dijakov, jejen pa bo smel ponavljati zrelostno skušnjo še-le čez jedno leto.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko ima jutri 23. t. m. ob 2. uri popoldne v magistratni dvorani javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsed-

stva. 3. Poročilo o uvedbi nedelj-skega počitka v trgovskem obrtu. 4. Poročilo o dopisu c. kr. dež. vlade glede prispevkov za karavansko in bohinjsko železnico. 5. Poročilo odseka za ustanovitev višje trgovske šole v Ljubljani. 6. Poročilo o prošnji surovinskega društva črvljarske obrtne zadrage v Ljubljani za podporo. 7. Poročilo o prošnjah a) občine Javorje za dovolitev dveh, b) občine Radeče za dovolitev enega, c) občine Vinice za dovolitev dveh letnih in živinskih semnje. 8. Poročilo o podelitvi službe provizoričnega konceptnega adjunkta.

Baron Banffy v Trziču. Bivši ogerski ministerski predsednik baron Desiderij Banffy se je včeraj s soprogo in hčerjo pripeljal v Trzič na Gorenjskem na obisk barona in baronice Born.

Dobrodelna slavnost društva »Slavec« dne 14. jul. t. l. v »Narodnem domu« v korist pogorelece v Kropi, Gorenjivasi, Bizoviku in Dobrunjah donesla je dohodkov 1592 K 21 h., troškov pa 524 K 35 h., torej čistega prebitka 1067 K 86 h., ki se je razdelil tako-le: Kropa in Gorenjavas dobita vsaka po 433 kron 93 h., Bizovik in Dobrunja pa po 100 kron.

Umrla je v Ljubljani gospa Franja Nolli, soproga tukajšnjega kleparskega mojstra g. Nollja.

Ljudski shod na Rečici. Včeraj popoldne ob pol 4. uri se je vršil na Rečici v savinjski dolini ogromno obiskan ljudski shod, na katerem so govorili: Gostinčar o liberalizmu, poslanec g. Žičkar o delovanju državnega zbora in predsednik društva o pomenu političnega društva za ta okraj. G. predsednik pol. društva je prečital pravila društva in razložil podrobno pomen posamičnih določb v pravilih. Zborovalcev je bilo okoli 700 in so s zanimanjem sledili razpravi. Konečno so posamični volivci vpraševali g. poslanca o lokalnih potrebščinah glede cest, uravnave voda itd. Na vsa vprašanja je g. poslanec dal določen odgovor. Shod je protestoval tudi proti protinatnosti deželne uprave na Štajerskem, ki na račun vseh deželanov razsiplja denar v podporo raznim nemškim društvom in zavodom. Shod se je zaključil s slava-klici cesarju in papežu.

Zlato mašo bode 28. t. m. daroval č. g. Val. Selič, umirovljeni župnik v Kostrivnici.

Društvo katoliških mojstrov se je ustanovilo v Mariboru.

Umrl je minulo soboto v Vidmu na Štajerskem ondotni učitelj g. A. Apanik. Pokopan je bil danes popoldne ob 4. uri. N. p. v m.!

Iz Radgone, 21. julija, se nam piše: Tukajšnji kolodvor je bil danes natlačeno poln, ljudstva iz mesta in okolice se je kar trlo, ne da bi bili vstopili v vlak, ki je bil na potu v Ljutomer. Na cesti je stal voz za vozom. Kmalu se je izpraznil prostor pri vlaku. Kupi ljudstva pa so stali okoli jednega voza. Ta prikazen je privabila na lice mesta tudi nekatere potnike. In kaj je bilo? Z vlakom je iz Gradca došel novomašnik č. g. Francišek Franc, tukajšnji župljan. Prihodnjo nedeljo bo popeval novo sveto mašo. Pridigal bode vč. gospod Šegula, bivši kapelan radgonski in sedanji urednik časnika »Süddeutsche Presse« v Mariboru. Danes se je tukaj v cerkvi oznanilo, da bo pridiga slovenska, pa tudi nemška.

V goriškem deželnem zboru je bila minulo soboto burna razprava v zadevi gradnje deželne umobolnice. Potem namreč, ko je posl. Grča interpeliral radi postopanja oblastev pri pobiranju osebne dohodarine ter posl. Tuma radi nedostatkov v goriški kaznilnici, se je nadaljevala glavna razprava o gradnji umobolnice. Posl. dr. Marani je trdil, da so hoteli Slovenci to zadevo v odseku pokopati. Slovenski poslanci Berbuč, dr. Tuma in dr. Rojic so protestirali proti tej trditvi. Poročevalec dr. Vercegnassi je zahteval, naj se takoj preide v nadrobno razpravo. Deželni glavar dr. Pajer je hotel govoriti in izročiti predsedstvo namestniku dr. Gregorčiču, a ta je ni hotel prevzeti ter je odšel iz zbornice. V stvarnem popravku je potem deželni glavar branil posebni odsek proti napadom posl. dr. Rojica. Posl. Berbuč je potem stavil

predlog, naj se zadeva glede gradnje izroči finančnemu odseku z naročilom, da se v tem zasedanju o tem poroča. Ta predlog pa je večina odklonila, vsled česar so slovenski poslanci odšli iz zbornice in seja se je radi nesklepčnosti morala zaključiti. — Obširneje poročilo priobčimo jutri.

Novi maše. Gospodje bogoslovci, ki so bili v Gorici posvečeni v mašnike, so, oziroma bodo imeli nove maše v naslednjem redu: Cetrtoletniki Bratus Roman dne 16. julija pri č. sestrah uršulinah v Gorici, Ivan Drašek v Podgori dne 21. t. m., Ivan Rejec v Šrebeljah dne 21. t. m.; tretjeletniki: Izaija Božič je imel v četrtek v kapeli goriške bogoslovnice, Franc Hliš (za goriško nadškofijo) v cerkvi sv. Mihaela pri Šoštanju na Štajerskem dne 4. avgusta. Vinko Vodopivec dne 21. t. m. v Grgarju. — Včeraj je imel novo mašo v cerkvi B. D. Marije na Trsatu č. o. Ambrož Širca, frančiškan, iz Pliskavice na Krasu.

Ljubljanske novice. Promena dni koncert prireditelj jutri od 8. do 9 ure zvečer na Mestnem trgu »Meščanska godba«. Pri neugodnem vremenu se koncert preloži do srede 24. t. m. zvečer. — 50letni jubilej, odkar služi pri južni železnici, praznoval je včeraj južne železnice višji inšpektor Jožef Hainisch. — Vojaki in civilisti so se v gostilni Poljšakovi včeraj zopet sprijeli. Policija je preprečila večji tepež. — Odlikovan Ljubljčan. Na dunajski akademiji obrazilnih umetnosti je odlikovan z nagrado Ljubljčan R. Kukla. — Prestavljen je železniški sprevodnik g. Cink v Inmost. — Dvoboj v »Narodnem Domu«. Po Ljubljani se govori, da se je v četrtek popoldne ob 4. uri vršil v »Narodnem Domu« mej dr. Z. in dr. V. dvoboj. Ko natančno poizvemo stvar, pridemo na dan z imeni in afero. — Tepež. V soboto sta se spopadla Češkova hlapca Hribar in Lehner. V pretepu je bil Lehner ranjen na roki in je dobil Hribar za to dejanje nagrado 24 ur zapora. — Napad v prisilni delavnici. Danes je prisiljenec Sojna z nožem napadel paznika Vidmarja Predno je mogel prisiljenec raniti paznika, so mu izvili nož.

Vsprejem gojenk v goriško žensko učiteljsko. Kakor doznamo iz izvirne strani, se za prihodnje šolsko leto radi pomanjkanja prostorov ne bodo sprejemale nove gojenke v II., III. in IV. tečaj slov. oddelka c. kr. izobraževališča za učiteljice v Gorici. Toliko se daje na znanje onim privatnim gojenkam sploh, ki bi nameravale prositi za vsprejem v eden ali drugi omenjenih tečajev omenjenega zavoda.

Smrtna kosa. V Gorici je umrla znana krčmarica »pri belem zajcu« g. Katarina Coš v 52. letu svoje dobe. — Na Vogerskem je umrl znani organist šempaski Jožef Zimond.

Razpisana učiteljska služba. Na enorazredni nemški ljudski šoli v Planini razpisuje okr. šolski svet v Črnomlju mesto učitelja ozir. šol. voditelja. Prošnje je vlagati do 10. avgusta. Z istim rokom je razpisana služba vodje v Preloki.

V Zagrebu je umrl hrvaški velikaš grof Juri Jelačić, c. in kr. podmaršal in predsednik hrvatsko-slavonskega gospodarskega društva.

Atentat na bolgarskega kneza Ferdinanda. Srbski listi so dobili iz Sredce vest o atentatu na kneza Ferdinanda Bolgarskega, izvršenem povodom obiska

ruskega velikega kneza Aleksandra Mihajloviča. Knez se je vozil v kočiji, ko je neki nepoznani človek vrzel bombo, ki pa se je razpočila kaka dva metra od kočije. Knez in njegovo spremstvo je ostalo nepoškodovano. Listi so dobili ukaz, naj ne pišejo o tem dogodku. Policija še ni mogla priti na sled storilcu, sumi se pa, da je storilec kak prijatelj predsednika macedonskega odbora Sarafova, ki se je hotel tako maščevati, da so Sarafova zaprli.

Lažnjivi glasovi o svetem očetu. Razni listi so prinesli vest, da je sv. oče zadela kap v vatikanskih vrtovih. Ta vest je popolna izmišljotina, sveti oče je čil in zdrav.

Visoki — črkostavci. Pokojna cesarica Elizabeta je zlagala pesmi ter sama postavila v črke in tiskala. Tudi nemški cesar Viljem II. se je svoj čas dva meseca učil črkostavstva. Cesar Franc, soprog Marije Terezije, je v prostih urah stal pri omari in sostavljal črke.

Krščanske žrtve v Kini. Osrednji zavod za misijone v Parizu je po poročilih iz Kine sestavil podatke o krščanskih žrtvah v Kini. Umorjenih je bilo 29 evropskih misijonarjev in 10 redovnic. Domačih duhovnikov in redovnic je bilo umorjenih okoli 100. Kristijanov je bilo umorjenih okoli 16.000. Razrušenih je 29 cerkev in 25 misijskih postaj. Umorjenih pa je bilo tudi več protestantov.

Od raznih strani Deželno-zbornske volitve v Galiciji bodo v kmečkih občinah 5. septembra, za mestne skupine 11. septembra, za trgoveške zbornice 12. septembra in za veleposestvo 17. septembra. — Klofač noče baje več biti poslanec. Glasilo poslanca Pacaka javlja, da bode Klofač svoj mandat odložil in se bo posvetil notranjemu delovanju v stranki. — Obstrukcija naslikana. Češkislakar Novak slika prizor iz obstrukcijske noči našega državnega zbora z dne 8. junija 1900, ko je ministerski predsednik Körber prišel v zbornico in v cesarjevem naročilu zasedanje zaključil. — Z Bolgarskega se poroča, da je sodišče v Sofiji vzdignilo obtožnico proti Sarafovu in Stojanovu radi so krivde na umoru Fitkovskega in proti Kovačevu in Trolevu radi sokrivde umora Michaelana. Obravnava proti tem štirim članom macedonskega odbora se bode vršila meseca avgusta.

Telefonska in brzojavna poročila.

Bovec, 22. julija. Gabršček shod katol. polit. društva razgal, drugod se vršil z velikim uspehom ob obilni udeležbi.

Inmost, 22. julija. »Tiroler Tagblatt« se z ostrimi besedami obrača proti avtonomijskemu projektu poslance Grabmayerja in pravi, da Tirolska ni provincija Grabmayerja, ki naj si nikar ne domišlja, da bo na Tirolskem igral ulogo kakega serenisa.

Dunaj, 22. julija. »Allg. Zeitung« javlja, da so vse vesti, da Bolgarska postane kraljestvo, brez podlage.

Rim, 22. julija. »Trib.« prinaša vest, da je princ Danilo črnogorski pri nekem obedu izjavil, da Črnogorska ne želi pridobiti si še kaj zemlje in tudi Albanije si ne misli priklopiti, pač pa želi to neka druga država, ki misli, da bode preko Črnogore prišla zločno do Albanije kakor po brezčutnem potu. Toda dotična država se moti. Črnogora bode branila Albanijo pred to državo in Črnigori se pridruži tedaj tudi Italija. »Tribuna« pravi, da so bile te besede naperjene proti Avstriji, ki nadaljuje s svojimi zgradbami v Kotoru, in opaža, da utegne nastati kak konflikt.

Krf, 22. julija. Avstrijska križarka »Karol VI.« je došla sem.

da nadzoruje gibanje laškega brodovja, ki operira ob albanjskih bregovih.

Belgrad, 22. julija. Shod volivcev v Nišu je brzojavno pozdravil kralja Aleksandra, ki je po svojem dvornem maršalu odgovoril, da pozdrava noče sprejeti, ker mesto Niš njegovim nazorom nasprotuje in ker mesto v skupščini zastopa liberalce. Objednem je kralj dosedanjega župana v Nišu odstavil in je obvestil meščanstvo, da bode iz Niša odpoklican vojaštvo, ako se bode meščanstvo družilo z vodjem liberalcev Avakunovičem.

Zofija, 22. julija. Veliki macedonski sestanek je preložen na 28. avg.

Berolin, 22. julija. Iz Zofije se poroča, da je prekoračilo turško mejo 20 Bolgarov. Turške čete so streljale in 15 Bolgarov ujele.

Carigrad, 21. julija. Ruski veliki knez Mihajlovič je na parniku Rostislav došel na obisk sultana. Izstopil je na ruskem poslanstvu.

Petrograd, 22. julija. Perzijski poslanik Mirza Riza-kan je izročil carju odpovedno pismo.

London, 22. julija. Intenzivna vročina še vedno traja. Včeraj je dosegla vročina visočine 33,3 C. — Veliko oseb je umrlo na solnčarici. Na stotine konj, ki vozijo omnibuse, je poginilo na cesti. Mej porotno obravnavo je vsled vročine umrl nek višji sodni uradnik. Suša je taka, da se listje dreves vnema in gori, ako pade na liste iskra mimo vozečih vlakov.

Bruselj, 22. julija. Angleži so spustili v svet lažnjivo vest, da utegne sedaj v Južni Afriki mej Buri zmagati stranka miru, ker so ujeti člani oranjske vlade, ki so bili v večini odločni pristaši boja, ter pravijo, da je to dejstvo kroge okoli Krügerja močno vznemirilo.

Umrli so:

20. julija. Frančiška Noll, klesarja žena, 51 let, Resljeva cesta 1, paralytic cordis.

V bolnišnici:
17. julija. Jožefa Jelnicar, posestnika žena, 37 let, fractura verteb. compressio med.

18. julija. Frančiška Danič, delavca hči, 5 mesecev, debilitas. Franc Kramar, posestnik, 37 let, contusio antibrachii, dilirium potatorum. — Mihael Narat, umir. rudar, 59 let, hydrops universal.

20. julija. Terezija Rinaldo, rudarja vdova, 68 let, dementia senilis.

Žitne cene

dne 20. julija 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-23	do 8-24
Rž za jesen	7-15	7-16
Koruza za julij-avgust	5-60	5-61
„ september-oktober	5-77	5-78
„ maj-junij 1902	5-40	5-41
Oves za jesen	6-67	6-68

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	8-01	8-02
Rž za oktober	6-77	6-78
Oves za oktober	6-35	6-36
Koruza za julij	5-35	5-36
„ avgusta	5-38	5-39
„ maj 1902	5-08	5-09

(Effektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaska	K 7-60	do 8-25
Rž južne žel.	7-20	7-40
Ječmen	—	—
„ ob Tisi	—	—
Koruza ogerska	5-70	5-80
Činkvanti	8-75	7-10
Oves srednji	7-45	7-65
Fižol	7-55	10-00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. srednji zračni tlak 736,0 mm.

#	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
20	9 zveč.	735,8	20,4	sl. zah.	sk. oblak.	—
21	7. zjutr.	736,4	16,9	brezv.	sk. oblak.	0,0
	2. popol.	735,2	21,1	p. m. jvzv.	dež	—
21	9. vveč.	735,4	17,8	brezvetr.	del. oblak.	—
22	7. zjutr.	735,9	15,6	brezvetr.	dež	5,2
	2. popol.	734,0	25,0	sl. jug.	del. oblak.	—

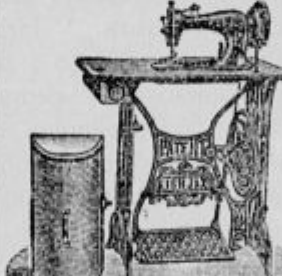
Srednja temperatura sobote 21,6°, normale: 19,9°.

Srednja temperatura nedelje 18,6°, normale: 19,9°.

Kemične barve za sobne slikarje, **zemeljne barve** za zidarje ima trdka **BRATA EBERL v Ljubljani**, Frančiškanske ulice, v največji izbiri v zalogi. — Cene so nizke. 228 14 11-1

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, de'oljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. 413 14 Ponudbe pod »1.798«, Gradec, poste restante.

Zaloga šivalnih strojev

471 25-12
JAN. JAX v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 17.
Zastopnik izvrstnih „Dürkopp“- in „Waffenrad“-koles.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša),
se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilenem in zlatem vezenju. Prevzame tudi naročila na bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristinega platna. Vporablja samo dobro blago, cene pa mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi rado-voljno prevzame.
704 12-1

Dunajska borza.			
Dne 20. julija.			
Skupni državni dolg v notab.	99-10	20 mark	23-47
Skupni državni dolg v srebru	99-05	20 frankov (napoleonor)	19-02
Avstrijska zlata renta 4%	118-35	Italijanski bankovci	90-80
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	95-65	C. kr. cekini	11-30
Ogerska zlata rent 4%	118-40	Dne 20. julija.	
Ogerska krona rent 4%, 200	93-05	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	183 —
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1640 —	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170-50
Kreditne delnice, 160 gld.	636 —	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	206-50
London vista	239-57 1/2	4% zadolžnice Rudolfovih želez. po 200 kron	95-10
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-47	Tisne srečke 4%, 100 gld.	143-60
		Dunavsko vravnjavne srečke 5%	258-50
		Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	105-30
		Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25
		Priporitne obveznice državne železnice	425-25
		„ južne železnice 3%	342-10
		„ južne železnice 5%	122-10
		„ dolenskih železnic 4%	—
		Kreditne srečke, 100 gld.	389 —
		4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	500 —
		Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	48-50
		Ogerskega	24-90
		Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	16-30
		Rudolfove srečke, 10 gld.	58 —
		Savinske srečke, 40 gld.	200 —
		St. Genois srečke, 40 gld.	234 —
		Waldsteinske srečke, 20 gld.	388 —
		Ljubljanske srečke	69 —
		Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	271 —
		Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	5855 —
		Akcije tržaškega Lloyd, 500 gld.	862 —
		Akcije južne železnice, 200 gld.	91-50
		Splošna avstrijska stavbinska družba	147-50
		Montanska družba avstr. plan.	425 —
		Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	427 —
		Papirnih rubljev 100	252 75

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila

v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni vrtvi za dosedaj kolikor je mogoče visocaga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.